

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 23. novembra 2017 - Leto XXVII, št. 47

stran 2-3

MOLITI, SPEJVATI - GUČATI V MATERNOJ REJČI

GOVORIMO SVOJ JEZIK (?)
stran 45

»ŽE OD NEKDA MAM VELKO VESELDJE...«
stran 6

KA GNES TAOSTANE, TISTO POČAKA
stran 8

KELKO JE VÖRA?

Nej samo v Porabji, po cejlom svejti tam, gé živejo lidge, sterim je nej tisti materni gezik, steroga guči večina v njihovom rosagi, majo velke nevole s tem, kak obdržati gezik, steroga sta gučala ške njihoviva stari oča in mati. Tau, če se mlajši gezik včijo v šauli, je fontoško, ške bole fontoško pa je tau, ka pripadniki narodnosti svoj gezik gučijo tudi doma, v svojoj držini. Te, če te materni gezik spremlja od rane mladosti, če ga dobivaš z maternim mlejkom, je leži najti svoj plac pod suncom.

Znamo, ka je vseposedi tam, gé živejo pripadniki več narodov, dosta mešanih zakonov. Tüdi ge sam dejte takšoga zakona. Moj materni gezik je slovenski, očov je vogrski. Hány óra?, se pravi Kelko je vöra, so bile tiste rejči, stere sam vsakši den od njega v njegovom maternon geziki čüla, dosta več pa nej. Nej je bilou tak, ka bi me on nej steu navčiti po vogrsko gučati, nevola je bila ta, ka ga je dosta nej bilou doma in je zatau nej bilou dosta prilike za takšo včenjé. V tistom cajti, gda se človek najbolje na lejko navči gezika, so mojomi oči vöpomogli njegova mama in drüga žlata na Hodoši, kama sam že kak dejte trno rada odila. Tüdi te, gda so bile vleti počitnice, sam dosta cajta preživela na njihovoj gazdiji. Če bi nej gučala vogrski, bi mejla velke nevole, vej pa je stara mati nej znala slovenski gučati. In tak mi je bilou po tistom dosta ležej, gda sam se vogrski gezik začnila včiti v šauli, prva v osnovni šauli v Fokovcaj, po tistom ške na soboški gimnaziji. Pomalek de že tresti lejt, ka odim v Porabje. Že te, na začetki moje novinarske poti, je bila ta nevola, ka sam se z deco bole žmetno pogučavala po slovensko, vej pa je že te v dosta držinaj bilou tak, ka so lidge z mlajšimi, namesto ka bi z njimi gučali v žmajnom porabskom narečji, gučali po vogrsko. Problem je nej samo tau biu (in je ške gnesden), ka so mlajšom vkraj vzeli njihov materni gezik, vzeli so jin tüdi priliko, ka najdejo sebe, svojo identiteto in svoje korenje.

Kak priti nazaj do toga, ka do tüdi mlajši v Porabji pa gučali po domanje? Žmetno. Mogauče pa se ške vseeno da kaj napraviti, spoj te, če bi bole povezali vnüke s starimi stariši, steri ške več ali menje vsi gučijo po domanje.

Silva Eöry

Moliti, spejvati - gučati v m

»Preveč nas veseli, ka mamó tau slovensko mešo tü, prva smo samo k madžarskim mešam leko ojdli. Zdaj pa vsikši mešec geste slovenska, kak je mogauče, vsikdar pridemo,« so nam 19. novembra v monoštrskoj baročnoj cerkvi pripovedjali strina *Micka Bajzek*. »Fajn je nam Slovincam, ka leko slovenski molimo pa lejpe pesmi nam spejvajo. Mi smo

Združeni pevski zbori

na Gorenjom Seniki od mladoga mau furt k slovenskim mešam ojdli. Tau je nam tak, kak če bi nazaj domau prišli,« so cujdali strina *Anuška Časar Péntzes*.

Bejdvej varaški strini smo stavili eno malo pred drügo vöro zadvečerka, gda se je začnila svetešnja meša, s šterov so se zavalili, ka se v monoštrskoj cerkvi že deset lejt redno čüje slovenska rejč, molitev pa pesem.

Dosta lüstva se je zbralo pri bogoslüzji, največ je bilau takši porabski Slovincov, šteri so se s slovenski vesnic za slüzbe volo spakivali v Monošter. Svetek pa je biu eške lepši, vej so pa spejvali trgé zbori: *Cerkveni pevski zbor svete Cecilije* gorenjesinčarske fare, *Cerkveni pevski zbor ZSM Števanovci* (badva zbora pela *Gábor Sebestyén*) ino pesmarce, štere so v preminauči deseti lejtaj vsikdar spejvale pri slovenski sveti mešaj (z zborovodkinjov *Marijov Trifusz Vari*). Čüdivitno je bilau poslušati večglasne svete pesmi telko pesmarov, če rejsan so nej na korusi, liki med stolicami

spejvali - gnauk z orgolami, drgauč brezi nji.

Svetešnje sveto mešo so - kak glavni celebrant - darüvali püšpekov vikar za narodnosti Škofije Murska Sobota *msgr. Franc Režonja*. Ž njimi je mešüvalo eške sedem dühovnikov, med njimi generalni vikar Škofije Murska Sobota *msgr. Lojze Kozar ml.*, goričko-porabskiva plebanoša *Dejan Horvat* ino

tau pa v našoj domanjoj prekmursko-porabskoj rejči. Tisti vörnিকে, šteri so že malo kaj

K svetešnji meši so prišli visoki gostje tö: (z Ančko, vodja višjoga oddelka na Uradi var Török, namestnica slovenskoga veleposlanika Erika Köleš Kiss. Za njimi v drugi

pozabili, so leko reči vöšteli s knjig »Poslušajte vsi ljudje« (Štere je leta 2011 vödala Državna slovenska samouprava) ali spejvali z nji. Štenjé pa evangelij so bili ranč tak v slovenskoj rejči, edno štenjé - pa sledik prošnje - je gorštela slovenska zagovornica v madžarskom Parlamenti *Erika Köleš Kiss*.

Ranč od nje so se spominali gospaud Režonja v svojoj pred-

Verniki so napunili varaško cerkev, stera se obnavla

Državne slovenske samouprave *Martin Ropoš*, župan Monoštra *Gábor Huszár* ino vodja višjoga oddelka na Uradi varuhinje temeljnih človekovih pravic *Tamás Török*.

Cejla liturgija pa skoro vsi tali svete meše so bili v slovenskoj,

gi. Pred desetimi lejtami se je na sedež püšpekije v Murški Soboti pripelala delegacija Porabski Slovincov, štero sta pelala (te eške predsednica Slovenske narodnostne samouprave Monošter-Slovenska ves) Erika Köleš Kiss pa vara-

maternoj rejči

ški plebanoš Ferenc Rimfel. Prosil so za slovenske meše za tisti osemstau Slovencev, štiri

(levo) predsednik DSS Martin Ropoš z ženo, predsednikinja temeljnih človekovih pravic Tamáska Metka Lajnsček in slovenska zagovornica vrstni varaški župan Gábor Huszár

v Varaši živijo. Murskosoboski püšpek Marjan Turnšek

Gospaud Franc Režonja že deset lejt ojdí mešúvat v Monošter

so vöspunili želenje ino tedešnji sombotelski püšpek András Veres so tö nika nej prauti meli. »S slovenskimi mešami smo začnili novembra 2007, vsikšo tretjo nedelo v mejseci. Püšpek so prosili mené za koordinacijo« - so se spominali vikar Režonja, štiri so deset lejt skoro vsikšo paut sami mešúvali. »Hvala vsejm vörnikom, štiri ste ojdli k svetim mešam,

gde sem se počúto kak doma« - so se mešnik zavalili »dobrim padašom, rojakom, bratom«.

V svojoj predgi so se gospaud vikar eške spominali slejdnji porabski slovenski plebanošov pa se zavalili vsejm dühovnikom iz Slovenije, štiri so jim pomagali pri varaški sveti mešaj v preminauči deseti lejtaj. »Vüepam, ka ostanemo dobri sausedge ino mo cejnili eden drugoga,« so prosili pa skončali, ka trbej Božo rejč v maternom geziki ljubiti ino poštvúvati, pa prejkdati svojim mlajšam, vnükom.

Navzauči vörnícke so se pod pelanjom generalnoga vikara Lojzeta Kozara s slovenskim očanašom zavalili Baugi za dva najvejšiva dara: za vöro ino za materno rejč. Organizatorge svetka, predsednica Slovenske narodnostne samouprave Monošter-Slovenska ves Katalin Dániel, članica samouprave

Iluš Bartakovič ino zagovorniški asistent Ferenc Sütö so se v imeni varaški vörnícov oprvin zavalili Vladi Madžarske za velko pomauč pri obnavljanji cerkve (oprvin 50 miljaunov od Ministrstva za človeške vire, letos pa eške več kak 535 miljaunov forintov), mali dar pa so za preminauči deset lejt poklonili zborovodkinji Mariji Trifusz, glavnomi mešniki Franci Režonji ino sloven-

skoj zagovornici Eriki Köleš Kiss, štera je telko želejla, ka aj bi eške dugo-dugo ojdli k slovenskim mešam v Monoštri pa eške dale »molili, spejvali ino gučali v domanjoj slovenskoj rejči.« (V naši naslednji novinaj leko preštete pogučavanje z gospauv zagovornicov o začetakaj slovenski sveti meš v Varaši pred desetimi lejtami.)

-dm-

Konferenca madžarskega zunanjega ministrstva

Z JEZIKOVNIMI PRAVICAMI ZA ZAŠČITO IDENTITETE

Pred 25. leti je nastala Evropska listina o regionalnih in manjšinskih jeziki Sveta Evrope. Listina opredeljuje vrednote, cilje in mehanizme glede varstva in spodbujanja regionalnih in manjšinskih jeziki.

Ob obletnici je Ministrstvo za zunanjo gospodarstvo in zunanje zadeve Madžarske v Budimpešti organiziralo konferenco z naslovom Z JEZIKOVNIMI PRAVICAMI ZA ZAŠČITO IDENTITETE, ki se je je udeležila tudi parlamentarna zagovornica Slovencev na Madžarskem Erika Köleš Kiss.

Iz Slovenije so se konference udeležili predstavniki Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (Roman Gruden), Zavoda RS za šolstvo (Veronika Pirnat) in Pomurske madžarske samoupravnenarodneskupnosti (Katja Göncz). V Budimpešti se jim je pridružila namestnica veleposlanika, pooblaščenca ministrice Metka Lajnsček.

Pred 25. leti v Strasbourgu napisan dokument, ki je bil podpisan 03.07.1997, v uvodnem delu med drugim izpostavlja, »... da je cilj Sveta Evrope doseči večjo enotnost med njegovimi članicami, še zlasti zato, da bi varovali in uresničevali ideale in načela, ki so njihova skupna dediščina.«

Podpisnice upoštevajo, da varstvo zgodovinskih regionalnih ali manjšinskih jeziki v Evro-

pi, med katerimi so nekateri v nevarnosti, da bodo sčasoma izumrli, prispeva k ohranitvi in

skladu z načeli, vsebovanimi v Mednarodnem paktu Združenih narodov o državljanjskih

Udeleženci konference iz Slovenije in Porabja: (z leve) Katja Göncz, Veronika Pirnat, Erika Köleš Kiss, Roman Gruden, Metka Lajnsček in Ferenc Sütö

Nekateri so se konference udeležili v noši lastne narodnosti

razvoju evropskega kulturnega bogastva ter tradicij; upoštevajo, da je pravica do uporabe regionalnega ali manjšinskega jezika v zasebnem in javnem življenju neodtujljiva pravica v

in političnih pravicah, ter v duhu Konvencije Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

(Iz kabineta slovenske zagovornice)

Mentalno zdravje pri starejših

»Kako smo pametni, ni odvisno od naše možganske mase; motnje pomnjenja - upadanje mentalnega (duhovnega) zdravja, je proces, ki se ga da upočasniti,« je izpostavil psihiater dr. Tamás Szanyi na predavanju, ki so ga organizirali v monoštrski gledališki dvorani.

»Zato dajajmo starejšim družinskim članom naloge, primerne zanje.« Proti motnjam spomina se lahko branimo tudi z vsakodnevnim reševanjem križank, s kartanjem ali igranjem družabnih iger. Toda najpomembnejše je okolje, ki lahko starejšim pomaga s potrpežljivostjo in ljubeznijo, da mirno preživijo svoje »dugo otroštvo«.

L.R.Horváth

PREKMURJE

Bogatci

Revija Manager prauti konci leta vsigder vōda lišto najbolje bogatih Slovincov. 100 najbolje bogatih Slovincov je letos podrlo nauvi rekord, vej pa majo prvo paut vsi vkūper več kak pet milijard evro-nov bogastva. Najbolje bogatava sta Iza in Samo Login, sterima je pred leti sekera v med spadnola te, gda sta začnila delati špile za čedne mobilne telefone in tablice. Najbola znana je mobilna aplikacija Talking Tom. V tom leti sta svojo firmo Outfit7 odala Kitajcom, s tistim, ka sta za njau stržila in za tau, ka sta daubila ške za dividende, pa so njuno bogastvo pri novinaj ocenili na 689 milijonov evrov.

Za tiste, steri živemo v glavi slovenske kokauši, je najbolje zanimivo tau, što so najbolje bogati Prekmurci. Tak kak smo zadnja leta že vajeni, je najvišije na toj lišti, v etom leti na 31. mesti (od lani so zgibili pet mest), držina Karoly iz Murske Sobote, steroj so novinarji vōzračunali, ka je njeno bogastvo vredno 37 milijonov evrov. Ta držina ma firmo GMT, stera se spravla z uvozom, distribucijo in odavanjom avtodelov. Oni so tūdi zastopniki za prodajo motornih oljov znamke Castrol v Sloveniji, na Rovaškem, v Srbiji in Bolgariji. Vladimir Karoly (gor je zraso v vesnici Središče, pauleg granice z Madžarsko) je z ženo Ido firmo GMT na noge postavio 1992. leta v Murski Soboti. Zdaj sta solastnici tūdi čerki in s simboličnim talon ške zet Tomaž Gider, steri je direktor firme. Drugouvrščeni prekmurski milijonar je Stanko Polanič, steri ma najvejkše tale v firmaj Panvita in Interling Holding. On je z lansko-ga 29. mesta spadno na 53. mesto, njegovo bogastvo pa cenijo na 29,1 milijona evrov.

Silva Eöry

GOVORIMO SVOJ JEZIK (?) GOVORIMO SVOJ JEZIK (?)

»Žabarin, marnvam, punam, mornjem, gučn, mejnem se, romonin ...« - na vse te načine in še marsikako drugače lahko v slovenskih narečjih izrazimo, da »govorimo svoj jezik«. Ta slednja besedna zveza je bila tudi geslo letošnjega četrtega srečanja *Initiative »Slovenščina v družini«*, ki je 10. novembra potekalo na sedežu Državne slovenske samouprave na Gornjem Seniku, in sicer v soorganizaciji Krščanske kulturne zveze (Celovec) in obeh krov-nih organizacij, DSS in Zveze Slovincov na Madžarskem.

Osrednja osebnost iniciative *Martin Kuchling* z avstrijske Koroške je po krajši glasbeni točki učencev domače dvojezične osnovne šole pozdravil prisotne, se zahvalil organizatorjem in gostiteljem, nanizal prizorišča dosedanjih srečanj ter predstavil načrte za prihodnost. Generalni konzul RS v Monoštru *dr. Boris Jesih* je opozoril na dejstvo, da govorijo stari starši v Porabju drugačno slovenščino od tiste na šolah in tudi cerkev ni opora ohranjanju jezika. Je

Posvet je nagovoril tudi generalni konzul v Monoštru *dr. Boris Jesih*. Ob njem osrednja osebnost iniciative *Martin Kuchling* in višja svetovalka za porabsko slovensko šolstvo *mag. Valerija Perger*

pa tudi najavil skorajšnji prihod 1-2 obratov slovenskih podjetij v Porabje kot temelj za krepitev ekonomskega vidika znanja jezika.

Predsednik gostiteljske DSS *Martin Ropoš* je izrazil zadovoljstvo

Predsednika porabskih krov-nih organizacij: (z leve) predsednik DSS *Martin Ropoš* in predsednik ZSM *Jože Hirnök*

nad lepo zastopanostjo medijev na dogodku, nato pa izpostavil, da so se v njegovih mladih letih otroci šele v šoli začeli učiti madžarsko, danes pa je prav obratno. Zato imajo sedaj skupno odgovornost vrtci, dvojezični osnovni šoli in seveda starši, je še dodal predsednik in napovedal prevzem vzdrževanja še dveh porabskih vrtcev s strani DSS.

Kot zadnji je predsednik Zveze Slovincov *Jože Hirnök* o svoji organizaciji povedal, da že od leta 1990 poskuša približati slovenščino domačim družinam preko prireditev, kulturnih skupin in jezikovnih tečajev. Skrbijo tudi za natisnjeno be-

sedo, osrednja naloga v vseh družinah pa ostaja ohraniti jezik, izročilo in skupnost. Toda asimilacijo lahko kvečjemu le blažimo, je zaključil predsednik. Letošnje srečanje je bilo težiščno namenjeno razpravi o nekdanjem in sedanjem razvoju Slovincov v Porabju in na avstrijskem Štajerskem ter drugih manjšin v trikotu Avstrije, Madžarske in Slovenije.

Prva predavateljica, znanstvena vodja Inštituta Urban Jarnik (Celovec) *Martina Piko-Rustia* je podrobneje predstavila obe osrednji iniciativi za slovenske družine na Koroškem. Od leta 2010 spodbujajo družine, v katerih je slovenščina še živa (bodisi v starejši ali srednji generaciji), da jo dosledno uporabljajo v družinskem krogu in v javnosti. Mladim staršem dajejo nasvete, če se otrok slovenščini upira, obenem pa poudarjajo prednosti dvo- in večjezičnosti v družinah.

Sledili sta uvodni predavanji o Slovincih na Madžarskem - njihovo preteklost je predstavila porabska etnologinja *Marija Kozar Mukič*. V svojem referatu z bogatim slikovnim gradivom je orisala zgodovinsko pot majhne zamejske skupnosti od priselitve slovanskih prednikov vse do padca železne zaves. Besedo je nato prevzela zagovornica slovenske narodnosti v madžarskem Parlamentu *Erika Köleš Kiss* in zbrane nagovorila v oseb-nem tonu. Pripovedovala je o otroških letih v slovenski družini, svoji kasnejši borbi za slovenščino na monoštrskih srednjih šolah ter o spremenjenem odnosu madžarske države do narodnosti po letu 2010. Poudarila je, da je porabskih Slovincov malo, zato se morajo z vsemi močmi truditi za povrnitev materinščine v družine.

Po krajšem odmoru je prisotnim z govorniškega odra izsledke kvantitativnih raziskav na temo odnosa Porabskih Slovincov do slovenskega jezika predstavila raziskovalka *dr. Katalin Munda Hirnök*. Porabska etnologinja je s pomočjo grafov prikazala žalostne tedence: močno prevlado madžarskega jezika tako pri vprašanih o materinščini kakor pri obvladovanju jezikov ter nji-

Udeležence posveta so s kratkim programom pozdravili učenci Dvojezične osnovne šole *Jožefa Košiča* na Gornjem Seniku

Dopoldanske predavateljice: (zgoraj) *Jarnik (Celovec) Martina Piko-Rustia* (spodaj) slovenska zagovornica v madžarskem parlamentu *Erika Köleš Kiss* in znanstvena sodelavka *dr. Katalin Munda Hirnök*

GOVORIMO SVOJ JEZIK (?) GOVORIMO SVOJ JEZIK (?)

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Gvant, steroga več ne nūcamo

hovi uporabi v družini.

Prizadevanja Slovencev na avstrijskem Štajerskem je predstavila predsednica Kulturnega društva Člen 7 mag. *Susanne Weitlaner*. Poudarila je, da na Štajerskem slovenščina nima funkcije v javnosti, le doma in v družini, orisala pa je tudi položaj slovenskega jezika na ljudskih in srednjih šolah oziroma tečajih. Izrazila je obžalovanje, da kljub sorazmerni številčnosti slovenske skupnosti v Gradcu ni pravega zanimanja za učenje »nekoristnega jezika«. Znanstveni sodelavec Inštituta za narodnostna vprašanja *dr. Attila Kovács* je nanizal nekaj zanimivih statističnih podatkov o šolanju in izobrazbi Madžarov v Prekmurju. Tudi pri tej narodnostni skupnosti je opazna močna tendenca opuščanja opismenjevanja v maternem jeziku, čeprav se procesi v zadnjih nekaj letih deloma obračajo. Predavatelj iz Dobrovnika je predstavil tudi lastno zgodbo, sam je namreč od rojstva govoril le švicarsko nemščino, v osnovni šoli pa se je šolal v madžarskem in slovenskem jeziku. Zelo temeljitemu in obsežnemu predavanju o romskem jeziku in kulturi smo lahko prisluhnili od sodelavke Romskega informativnega centra (ROMIC) *Monike Sandreli*. Nanizala je veliko zanimivosti o vejah in narečjih romščine, tečajih tega jezika, etničnih skupinah Romov v Sloveniji, slavnih Romih po svetu in medijski dejavnosti te (tudi v Sloveniji priznane) manjšinske skupnosti.

Del občinstva in predavateljev. V prvi vrsti predsednik DSS Martin Ropos in slovenska zagovornica Erika Köles Kiss; posvet se je odvijal v sejni dvorani DSS

Perger: Porabska novinarka v referatu najprej na kratko oriše medijsko podobo domače pokrajine, nato pa se osredotoči na tednik Porabje in predstavi strukturo bralcev in odločitev za uporabo obeh jezikovnih zvrsti. Na koncu svojega prispevka se avtorica sprašuje o prihodnosti skupnosti in njenih medijev. Od lanskega šolskega leta vsakodnevno obiskuje DOŠ Jožefa Košiča na Gornjem Seniku mladi učitelj-asistent iz Slovenije *Nino Gumilar*. V svojem tokratnem referatu je predstavil

...i) znanstvena vodja Inštituta Urban... stia in etnologinja Marija Kozar; ...adžarskem parlamentu Erika Köles... INV dr. Katalin Munda Hirnök

Kakšne izkušnje imajo druge skupnosti? O tem so govorili mag. Susanne Weitlaner, Slovenka z avstrijske Štajerske, dr. Attila Kovács, prekmurški Madžar in Monika Sandreli, Romkinja iz Prekmurja

vlogo pedagoških pomočnikov iz Slovenije v Porabju, cilje njihovega umeščanja, izvajane dejavnosti in odzive na le-te. Še posebej je izpostavil delovanje dramskega krožka, ki je bil za lansko (delno narečno) igro nagrajen, letos pa pripravlja uprizoritev Vandotovega »Kekca«.

Strokovni posvet se je zaključil z referatom avtorja tega zapisa, ki pripoveduje o tem, kako je njegova materinščina slovenski knjižni jezik in zakaj se je kasneje kljub vsemu priučil porabskega slovenskega narečja. Le-ta je namreč prava materinščina Slovencev na Madžarskem in le preko njega je lahko nekdo pripadnik skupnosti, ki pa, žal, počasi odмира.

Organizatorjem je v največji porabski vasi uspelo prirediti pestro strokovno srečanje, ki so se ga s svojimi kakovostnimi referati udeležili priznani poznavalci problematike Slovencev v zamejstvih in drugih narodnosti v Republiki Sloveniji. Vsi navzoči so se strinjali o potrebi vzpostavitve pozitivnega odnosa do slovenskega jezika pri mladih družinah in o pomenu izmenjave dragocenih izkušenj pri posameznih zamejskih skupnostih. Prireditelj je podprl Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

-dm-

Foto: K. Holec, V. Perger

Tisti gvant, steroga več ne nosimo, ka se nam ne vidi ali je mali grato, nej slobaudno völičiti, zato ka dosta je tašoga lüstva, šterim tau še prav pride. Cejlo leto leko gvant damo tistim, steri so na tau prsilidjeni, dapa zdaj, gda de mrzlo, zdaj trbej najbola tistim, steri nejmajo ali si ga ne morejo küpiti.

V Železni županiji te gvant po varašaj leko doladamo, gde ga zbirajo ali v glavnom varaši županije, v Somboteli, gde so kontenere vösklali za taši gvant. Dapa dosta lüstva se je taužilo, ka radi bi tisti gvant, ka ga njim več nej trbej, v kontener sklali, samo so kontenerge že puni ali ji sploy nega več tam, gde so dotejga mau stali. Direktor te firme, steri te kontenere prejk majo, je tapravo, ka tam, gde je puni kontener, aj tisto telefonsko številko pokličejo, ka je na konteneri goranapisana, pa te pride avto pa kontener vösprazni. Tau zato ne morejo ovak rejšiti, ka tej kontenerge se vsigdar ovak napunijo. Je tak, ka kakšen kontener pau leta prazen stoji, dapa je tak, ka eden keden puni grata. Zato ka dosta je tašoga lüstva, če kakšni ram küpijo ali kaj erbajo, te cejli gvant v kontener znosijo, še tašoga tö, steri je že sploy nej za nūc. Če falijo kontenerge, tau je pa zato, ka je popravljajo. Dosta kontenerov na nikoj dejejo tisti, steri je gorstrgajo, zavolo tauga, ka tau mislijo, ka je niša vrejdnost v nji. Tak ka če stoj taše poškodovane ali pune kontenere vidi, te aj samo pozove tisto telefonsko številko ka je tam gornapisano pa firma še tisti den da se brigala pa problemo rejši. Direktor še tapravo, ka v plani majo, ka drügo leto še več taše kontenere vöskladejo, etak te v več mejsti pa več gvanta leko dolada lüstvo.

Karči Holec

Pedagoški asistent na seniški šoli Nino Gumilar (z leve) je govoril o lastnih izkušnjah na šoli, avtor članka Dušan Mukič pa o svojem primeru, saj se je naučil domače narečje s pomočjo znanja knjižnega jezika

V njeni odsotnosti je predavanje glavne urednice našega časopisa Porabje *Marijane Sukič* prebrala strokovna voditeljica in glavna organizatorica posveta višja svetovalka mag. *Valerija*

OD SLOVENIJE...

Pahor bo še pet let slovenski predsednik

Dosedanji predsednik države Borut Pahor je v drugem krogu predsedniških volitev premagal kamniškega župana Marjana Šarca. Pahor je prejel 53 odstotkov glasov, Šarec pa 47 odstotkov. Volilna udeležba je bila 41,74-odstotna. Borut Pahor se je zahvalil vsem, ki so mu namenili glas. Pred petimi leti jih je po njegovem mnenju veliko glasovalo zanj, ker so bili proti tedanjemu predsedniku, zdaj so glasovali, ker so naklonjeni njegovi politiki. Potrdil se bo, da bodo v demokracijo in njene institucije bolj verjeli tudi tisti, ki se na volitve tokrat niso podali. Kot predsednik bo še naprej delal tako kot do zdaj, bo predsednik vseh in bo povezoval. Razume, da ljudje v predsedniku vidijo neposredno izvoljeno osebo in pričakujejo, da se večkrat oglasi. Potrdil se bo, da bo njegov glas bolj slišan, a ne bo delal razkola v slovenski politiki.

Marjan Šarec meni, da bi se nad njegovim dosežkom morala zamisliti politika. Težavo slovenske in svetovne politike vidi tudi v tem, da je vse šlo v zabavljaštvo, sam pa politiko jemlje resno. Upa, da se bo Pahor zdaj bolj posvetil nekaterim zadevam, saj ne bo več vodil petletne kampanje. Tekmo je označil kot zanimivo in na trenutke razburljivo. Ponosen je, da se je uvrstil v drugi krog, svoj izid pa vidi kot sporočilo ljudi, da si želijo spremembe, politike, ki izhaja iz prakse, ki razume težave ljudi.

Novoizvoljenemu predsedniku je po Twitterju čestital predsednik vlade Miro Cerar. Pričakuje »tvorno sodelovanje v korist Slovenije«. Predsednik parlamenta Milan Brglez mu je zaželel veliko poguma in vladarske modrosti. Pahor bo nov petletni predsedniški mandat začel v soboto, 23. decembra, po izrečni prisegi v državnem zboru.

Mihael (Miška) Tremel

»ŽE OD NEKDA MAM VELKO VESELDJE DELATI V GORICAJ«

Mihael (lidge ga bole poznajo pod imenom Miška) Tremel je prava prekmurska legenda. Tau je nej samo zavolo toga, ka se je na svoji gazdiji v vesnici Bokračiči kak prvi na Goričkom začno spravlati s turizmom na paverstvi, liki tüdi zavolo drügi reči. Pa pojmo lepou po redi.

»Gda sam ges gorrasso je vse ovak bilou. Tüdi zime so bile bole strašne, kak so gnesden. Pri nas je po meter snega bilou. Prva sam v osnovno šaulo odo v Andrejce, prouti kraji pa v Püconce. Tau smo te vse peški ojdlji, več kak tri kilometre po brejgi dol pa po brejgi gor. Včasí je oča prišo prauti, ka je tir delo, ka smo leko domau prišli,« pove Miška in cujda, ka je že kak mladi začno pomagati doma na paverstvi: »Prva, kak sam šau v šaulo, sam mogo krave na cügli pasti. Že zrankoma ob šesti vöri sam šau krave past, ob pau osmi pa sam te v šaulo šau«.

Po zgotovljeni osnovni šauli je steu titi v paversko šaulo v Maribor, samo zavolo toga, ka je njegov oča nej steu staupiti v komunistično partijo, pa tüdi v zadrugo (szövetkezeti) nej, so njemi tau ne dopüstiti, zatau je te šau v paversko šaulo v Rakičani: »V našom rami je prva vancar, steri je za grofa Szapáryja delo,

v förtoki malo penez prinesla, tak ka sta z očom leko ram in deset hektarov zemle küpila. In tak smo te tü tüdi ostali. Sestra se je oženila in odišla od dau-

na nauwo smo te ške nika nej zazidali, in smo vsakši konec kedna, od petka do nedele, odprli dveri za tiste, steri so radi kaj domanjoga pogeli in spili.

Med svojimi priznanji

ma, ge pa sam po zgotovljeni paverski šauli osto na gazdiji«.

1964. leta je mladi zakonski par paut odpelala na delo, prva za dve leti v Avstrijo, po tistom pa v Dajčland, gé sta v eni fabriki delala: »Na našom paverstvi je bilou za preživeti, če pa si steu kakšno mašino ali vekšo šker küpiti, pa je nej bilou zadosta penez. Vleti, od julija do oktobra, sva z ženo Olgo vsigdar domau prišla in sva pomagala starišom. 1967. leta se je rodila čerka Brigita, po tistom, ka se je 1973. leta sin Branko naraudo,

Meli smo tüdi neka posteu za prespati. Tüdi z Maribora so odili v nedelo lidge k nam na obed. Večkrat sam si tak brdo, ka če jim vse šenki dam, bi tau predrago za nji bilou. Od tisti, ka so pri nas tüdi prespali, pa

Miška rad dela v goricaj in v kleti

živo. Po tistom, ka je grof zavörtivo, so moji starišge vancarijo, v sterij sta živela že moj stari oča, on je biu že Miška, in moja stara mati küpila od zagrebske banke. Moja mama je dve leti v Franciji delala, pa je domau

pa sva prišla nazaj domau. Telko sva si zaslužila, ka sam si te tam traktor küpo. In zatau, ka smo brodili, ka samo s paverstvom nemo preživeli, smo se začnili tüdi s turizmom spravlati. Tak smo prenauvili ram,

kaj dobroga pogej,« pove Miška Tremel, steri ške furt pomaga, kelko leko, spoj v goricaj in klejti (zemenici), vej pa so Tremlovi znani, ka furt pripouvajo dobra vina: »Že od nekda mam velko veseldje delati v goricaj. Tau je že držinska tradicija bila. 1977. leta smo obnauvili trse, vse smo na soje pa draute dali. Letos sam ške vsakši trs sam zrezo. Če vsakši den štiri ali per redov zrežjem, je dobro. Gda je lepau toplo, ka nega vötra, te rejžem in mi je nej žmetno. Tüdi v kleti rad delam z vinom.«

V degustacijski izi je na steni dosta priznanj, stera je Miška Tremel daubo, nej samo za svoja vina, liki tüdi za dosta drügoga, vej pa je že cejli žitek fejst aktiven človek. Tüdi zavolo toga je tau gesen zasluženo daubo Velko zahvalno listino občine Püconci. »Pri penzionistaj sam podpredsednik našoga društva. Pomagam, kelko leko, tüdi v komisiji Starejši za starejše. Vsakši član té komisije pomaga v svoji vesnici tis-

Z djagerskimi padaši

je bilou od domanji turistov največ Primorcov.«

Po 25. lejtaj dela je Miška paverstvo prejk dau sini, z ženo sta se tüdi preselila v zidanico, stera je ned daleč od domanjoga rama. »Turizem morajo tirati mladi lidge. Včasí sam cejli den delo na paverstvi, večer pa sam mogo zmantrani z gosti sedeti. Je žmetno bilou. 2001. leta smo začnili prenavlati gazdijo, 2003. leta pa sam poseu mlajšom prejk dau. Zdaj ma sin 25 posteu za turiste, gé pa tö mesto, ka si okauli 80 lödi doj sede in

tim starejšim, steri živejo sami. Ovak s penzionisti odimo tüdi na izlete. Tüdi v Porabje radi pridemo. Na izlete odim tüdi z drügimi društvi. Že petdeset let sam gasilec, pauleg toga sam že 40 let tüdi djager, v križevskom društvi sam predsednik. Tak mi je tau zdaj že vse dosta, pa se škem drügo leto malo tej funkcij rejšiti, ka mo malo več cajta za sebe meu,« je na konci ške povedo Miška Tremel.

Silva Eöry
Kejpi: Silva Eöry in osebni arhiv

Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Madžarska

PODPISALI SO PET NOVIH POGODB

V Martjancih pri Murski Soboti so v okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-

based tourism – HBT, E-documenta Pannonica in Back in the day.

Direktor Simon Balažič je podpisal pogodbo v imenu HI-FI Videostudio d.o.o., ki je vodilni partner projekta Mura Raba Tour. (Arhiv HI-FI Videostudio d.o.o.)

-Madžarska za programsko obdobje 2014–2020 podpisali pet pogodb o sofinanciranju iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR). Skupaj s šestimi projekti, ki so že v izvajanju, in dvema projektoma, ki bosta pogodbo podpisala naknadno, je bilo v okviru programa doslej odobrenih 13 projektov. Tretji rok za oddajo projektov se je zaključil 11. aprila, končna odločitev o odobritvi projektov pa je bila sprejeta v začetku julija. Skupna vrednost razpisanih projektov, s katerimi naj bi dosegli dolgoročne učinke v turizmu, pri javnih storitvah ter pri naravni in kulturni dediščini skupnega obmejnega območja in trajnostnem povezovanju, je 14,8 milijona evrov.

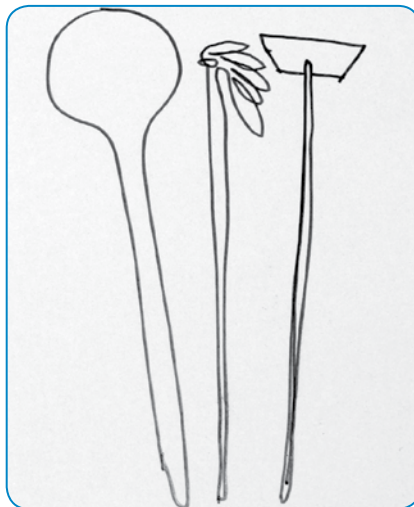
Slovenija in Madžarska v čezmejnih projektih v okviru teritorialnega sodelovanja sodelujeta že štirinajsto leto. V tem času sta uspešno izvedli čez 200 projektov. Za sofinanciranje je bilo tokrat odobrenih 7 projektov (prejeli so 26 vlog) v skupni vrednosti 3 milijone evrov sredstev ESRR. Uradnega podpisa pogodb so se udeležili predstavniki vodilnih partnerjev petih odobrenih projektov, in sicer Mura Raba Tour, TELE-KA-LAND, Horse

V okviru projekta Mura Raba Tour, katerega vodilni partner je HI-FI Videostudio d.o.o. iz Murske Sobote (kot partnerji sodelujejo: s slovenske strani Občina Šalovci in Kocljevina – zavod za usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb, z madžarske pa občini Andovci in Csörötnek ter monostrsko turistično društvo) bodo v treh letih pripravili turistični produkt Mura-Raba tour s štirimi programi: vodnim, konjeniškim, pohodnim in kulturnim turizmom. Pri projektu TELE-KA-LAND bodo partnerji gradili na rezultatih že izvedenega projekta Pet poštnih kočij, vzpostavili pa bodo tudi mrežo pravljicnih parkov. Zavod nazaj na konja, vodilni partner projekta Horse based tourism – HBT, bo s partnerji uveljavil nov koncept konjeniškega turizma, s katerim bo mogoče preko inovativnih programov doživetij odkrivati naravno in kulturno dediščino čezmejnne regije. S projektom z akronimom E-documenta Pannonica, katerega vodilni partner je Pomurski muzej Murska Sobota, bodo vzpostavili trajno strateško partnerstvo petih kulturnih ustanov, ki bodo oblikovale interdisciplinarno bazo verodostojnih arheoloških, etno-

V künji inda in gnes (46)

Greblo-omelo-lopar Szérvonó-pemet- kenyérsütő lapát

Te škeri so nūcali v künji, gda so eške doma v peči pekli krū. Gda so drva do- z-gorejla pa je samo vaugardje ostalo v peči, so tau vaugardje z greblom vōpotegnili iz peči. Po tistom so z mokrov omalov lepau vōzbrislali peč pa z loparom nutdejvali krū. 5-8 kolačov krūja so pekli na gnauk. En krū je vago 3 kile. Tau je ednoj držini dojšlo za dva-tri kedne.

Od te škeri gnes nūcamo samo »omalo«, s šterim pod gorperemo.

Marija Kozar

loških, kulturnozgodovinskih in biografskih podatkov v kulturni dediščini 120 krajev na čezmejnem območju. S projektom Back in the day

pa sta se povezala RIS Dvorec Rakičan in vaški muzej na prostem Göcseji Múzeum iz Zalaegerszega.

Silva Eöry

Slovenska meša

26. novembra v 14.00 vōri
de na Dolenjom Seniki

SLOVENSKA MEŠA

Pri meši de spejvo

Mešani pevski zbor ZSM

Avgust Pavel z Gorenjoga Senika

... DO MADŽARSKE

Orbán: »Pravično je, da imajo zamejski Madžari glasovalno pravico«

Premier Orbán meni, da je današnji madžarski volilni sistem pravičen in pravičen, saj izraža, da pripadamo k istemu narodu (naciji), le naš položaj bivanja je različen. »Zato smo se odločili tako, da imajo madžarski državljani, ki tudi živijo na Madžarskem, dva glasa, zamejski Madžari z madžarskim državljanstvom le en glas«, je povedal na Stalnem vsemadžarskem zasedanju v Budimpešti in dodal, da tisti, ki želi ta sistem spremeniti, naleti na neodobravanja oz. nasprotovanja. Obenem je nagovarjal zamejske Madžare, naj se jih vse več registrira za naslednje volitve, njihove voditelje pa, naj spodbujajo k temu svoje madžarske zamejske skupnosti.

Njegov govor je bil tudi neke vrste odgovor bivšemu premieru Ferencu Gyurcsányu, predsedniku stranke Demokratična koalicija, ki si močno prizadeva, da bi zamejski Madžari sicer imeli državljanstvo, le brez volilne pravice.

Strožji pogoji pri finansiranju volilne kampanje

Parlament se je prejšnji torek odločil za strožje pogoje pri finansiranju volilne kampanje. Na prejšnjih volitvah strankam, ki niso dosegle 1 odstotka glasov na volitvah, ni bilo potrebno vračati denarja državi, ki so ga dobile za finansiranje lastne kampanje pred volitvami. Prav zaradi tega se je v obdobju pred prejšnjimi volitvami ustanovilo ničkoliko strank, ki so po volitvah utonile v pozabo.

Parlament se je za naslednjo volilno kampanjo (volitve bodo verjetno marca ali aprila naslednje leto) odločil, da bodo stranke, ki ne bodo dosegle enega odstotka na volitvah, morale vračati podporo državi. V kolikor stranka do določenega roka tega ne bi storila, potem se dolžnost prenese na predsednika stranke, ki bo za dolg odgovarjal tudi z lastnim premoženjem.

Ka gnes taostane, tisto počaka

Malo je že taši družin v Porabji, gde več generacij žive vküper, tak kak gnauksvejta. Zato, ka zdaj mlajši že vsi posaba škejo živeti. V Števanovci pri Broužini tri generacije živijo vküper. Veselo, pa ka se mena fejest vidi, so vsigdar koražni. Tau je dobro pri tašom rami, de več generacije je vküper, ka nekak je vsigdar doma, če drügi nej, te tisti, steri so že v penziji. Gazda Karči Dončec je že pomalek deset lejt v penziji, pa kak je tapravo, on od prvoga dneva uživa, zato ka zdaj nejma tiste brige, kak da je v fabriko Opel odo delat.

- Karči, od steroga leta ste v penziji?

»Od leta 2009, od 2. decembra, zdaj že pomalek osem lejt. Dja sem se brž vcujvzejo k tauma, ka nej trbej več delat odti. Ka je falilo malo, tau so padaške bili, s sterimi sem vtjüper delo. Ovak je pa že tak pri cajtoma bilau v penzijo odti, zato ka dojšlo mi je, tak sem skur pau leta duže delo. Opel je z ministrstva daubo niše pejnaze, te je tō niša navola bejla, pa te so nikoga nej taposlali, še tisti so mogli delati, steri bi že v penzijo mogli odti. Dja sem tak mislo, če juliuša fabrika dolastane, te potistim mena več nede trbelo delati, zato ka mena avgustuša tak dolaprteče. Dapa nej tak bilau, do 1. decembra sem mogo delati, pa samo 2. so me pistili v penzijo.«

- Iz stere fabrike ste šli v Opel delat?

»S kosavne fabrike sem odišo v Opel, zato ka tam je že vse proto konca šlau, nej bilau dela. Istina, sprvoga sem zmišlavo, ka aj delam, vejš, da človek že več deset lejt v ednom mestu dolapotegne, te je zato nej vseedno. Te me je še doktorca Dorina nagučavala, aj ne baudem nauri, aj se glasim pa aj dem v Opel delat. Tak sem se te

dja tū zglaso pa nej nadudja sem gnauk samo valas daubo, aj dem nuta na tašo pogučavanje, pa te tak so me goravzeli.«

- Ka ste meli tam za delo?

»Gda so še redli v Varaši v Oplu avtone, te sem pri karoseriji bejo pa sem švarco. Sprvoga vejš, kak sem se dja bojo od toga dela, vsigdar sem na tau mislo, ka sem kaj nej dobro zašvarco pa na pauti razleti avto. Eden avto, kak je na traki ušo, sedem taši postaj je emo, pa bile so taše postaje, gde v šesti, sedmi mejstaj smo mogli švarcati. Tej aparati so velki bili, s sterimi smo švarcali, tak ka sprvoga se je človek leko meto z njimi, dočas si ga ta nutspravo, kama je trbelo. Tau je fejest aklavo delo bilau, zato ka če si kaj malo vcujkloncno, te se je tau že na avtoni vidlo, gda so ga dolapofarbali. Leko povejm

S svojimi kolegari v fabriki Opel

po pravici, ka edno leto sem trpo, dapa sledkar, gda je že šlau, te sem že samo s pulonja močtjauv delo. Dapa te smo pa taknjali, zato ka avtone več nej, samo motore smo delali v fabriki. Tam na tistom traki, gde je motor ušo, je še bola aklavo bilau, zato ka tam tašo nej bilau, ka dolastaneš. Vse je na

vöro šlau, pa te čas, ka si ga emo, šest, sedem fele dela si mogo naprajti. Dostakrat, gda te male 4, 5 šrajfov si nej mogo prijati, pa so ti vō iz roke leteli, te je stejska bejla, zato ka si 38 sekund

Karči Dončec (Broužin) si sam puni cigretline

emo. Če si zgotauvo ali nej, drügi motor je že ušo na traki. Gda si nikak nej mogo zgotauviti, te je bejla edna

taša žnjaura, ka si go potegno, pa te je motor stano, dapa nej samo tvoj, liki cejli red. Tak ka tašo nej bilau, če si nej emo časa, te si kakšni šrajf vōnjau, tašo se je nikdar nej zgaudilo, če si ti nej vzejo vpamet, te drügi, ka so za teuv stali. Zato smo pa te tau bejlo opel Astro, ka go mam, küpli, ka smo vedli,

ka so go tōj v Varaši redli.«

- Zdaj ste že doma v penziji pa kak vidim, redno gazdōjvate.

»Pravico ti povejm, žena svoj tau, ka ga je erbala, nej odala, tisti tau je ranč eden hektar, s tauga je trifartala sejanja, drügo pa kromči. Tōj prejk doma še mamu edno njivo, ta tū posejena, tak ka mi še delamo ranč tak kak dotejga mau, samo telko, ka zdaj že nej mamu krav.«

- Kak se branite divjačine?

»Električni pastir mam, tam prejk na tisti njivi, stera je daleč, ga sončne celice napajajo, doma pa žnjauro mam po drogaj prejk potegneno, pa z 220 voltom dé. Leko, ka je drago bilau, dapa tau pravim, ka je vreedno bilau, brezi tauga bi nikanej mogli prpauvati.«

- Pomauč zato mate na gazdiji, nej samo sin, vnuk že tō vozi traktor.

»Zdaj najbola samo vnuk Martin vozi traktor, dja nej, zato ka gda sem še mladi bejo, te smo nej meli traktor, sledkar te pojep vozo, zdaj pa Martin, dapa on se je tak za tau včijo. Pa ovak tō, dja mo se na stare dni v traktor vlačo, gda so tōj mladi?!«

- Zdaj že bola mirno leko živete, ka nej vam trbej delat odti, nej?

»Tau tak vsakši vej, ka sem dja furt odo foci (nogomet) gledat, če je sonce sijalo ali dež ušo, če smo doma špilali ali smo se pelali. Dapa tau ne vejo, zaka sem taknjau. Zato, ka če bi tadale odo foci gledat, te bi od tistac iz Opela nej ušo v penzijo. Tistoga reda so fejest začnili, ka sondo trbelo fudati, če si pejo ali nej. Gda smo mi na tekme odli, dostakrat še

večer v davetaj vōri smo v krčmej pili. Tak ka gvüšno bi gnauk tak zopodo, ka zarzanka, če bi fudo, sonda bi vōpokazala, ka sem pejo. Zavolo tauga sem bola enjo pa sem nej odo več na nogometne tekme, pa nej bilau naletja. Vejš, kelkokrat so me nagučavali, aj dem, vejpa tak samo eden šör ali dva spidjemo, dapa dja sem tak znau, ka s tauga bi osem pa še več bilau. Vidiš, zdaj, gda bi že leko odo, zdaj pa v Števanovci več nega nogometne ekipe.«

- Zdaj, gda sem ranč prejšo, sem vido, ka ste ranč cigretline punili, od steroga mau vi kadite?

»Tak dvajsti lejt sem star bejo, gda sem začno kaditi. Gnauk vej, ka sem osem mejsecov vōnjau, ovak sem vsigdar kadijo. Te je pa tak bilau, ka barbejrkinja v kosavnoj fabriki mi pravla, ka baukše bi bilau, če bi več nej kadijo. Težko, dapa nikak sem se krajvzejo, samo za par tjednauv sem že devetdesetšest kil vago, gda sem pa cipale sto si zvezati, sem že stonjo. Gda sem drügopat nazaj ušo k barbejrkini, sem pravo, aj me pogledne zdaj, kak vōgledam, ka več ne kadim. Vejš, ka mi je pravla: „Vam tau ne povejm, ka aj kadite, dapa tau tō nej, ka aj taknjate«. Pa te odtistoga mau pá kadim. Dja na den dosta skadim, dapa če mena s cugom, z avtonom se trbej kama pelati ali če sem v tašom mestu, ka nej slobaudno kaditi, dja cejli den vōzdržim.«

- Gda sem prejšo, ranč ste niše drvenke meli v rokej, ka delate ali ka ste steli delati?

»Po kukrco sem sto tejt, ka go dolasemelem, dapa nišo silo nej mam, ka gnes taostane, tisto počaka pa zranje tanapravim, vejpa v penziji sem pa čas mam.«

Karči Holec

Prejk Müre sem prihajo ... - 12.

Na pauti v 20. stoletje

Na Vogrskom so po leti 1880 začnili stvarjati takzvana »izobraževalna društva« (köz-művelődési egyesület) v tisti krajinaj, gde so živele druge narodnosti: tak med Slovaki, na Erdeljskom, v Podkarpattju, v Vojvodini pa Slovensko krajinaj. S temi so steli pokrepšati madžarski gezik ino dūšo, z nej madžarskoga lüstva pa (s pomočjauv šaul ino škonikov) napraviti vörne Madžare.

V soboškom okrajiso idejo takšoga društva naprejprinesli škonicke že leta 1893 na Tišini, leta 1897 pa so v Murski Soboti stvaurili *Madžarsko izobraževalno društvo za Slovensko krajino* (Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület - VMKE). Delüvalo je do konca prve svetovne bojne, mejlo je več cilov: stvardjati madžarske šaule, vrte, mladinske pevske zборе ino knjižnice; slovenske mlajše pošilati v vogrske vesnice; talati madžarske molitvenike, pesmarce pa druge knige; pomagati gorvzeti vogrska imena. Društvo je vöдавalo novine *Muraszombat és Vidéke*, v šterom tedniki so pisali v vogrskoj pa prekmurskoj rejči. Bile so najbolje važne novine tisti cajtov, vejpa ž nji eške gnes leko dobimo dosta informacij o tem, kak je lüstvo v Murski Soboti pa kauli njé živele.

VMKE je mejlo glavni ciu, ka »s pomočjauv ljudski škonicov, cerkve, oblasti ino vönavčeni lidi v fundamenti pomadžari krajino ... od štere lüstvo nema nej literature nej gramatike«. Tá zemla je prej v veukoj nevarnosti, ka »od časa do časa prihajajo sé slavski apoštoli pa na znanje davajo potrejbo po enotnosti Slavov, talajo fale knige, kalendare ino novine, štere vöдавajo njina vörška društva.« Leta 1899 so stvaurili *Izobraževalno društvo Dolnje Lendave in okolice*, štero je v svoji novinaj napisalo: »Komi

je dober krü, šteri rasté na našoj zemlej, pridoblenoj s pükšami, ma more lepau djati madžarska rejč tö ... zatok aj v našoj lejpoj domovini nede nikoga, šteri bi nej znau madžarskoga gezik.« O Slovencaj kauli svojoga varaša so Lendavčarge napisali, ka so »mérni ino baugajo, nejso panslavisti ali protivniki Madžarov, neškejo vö z rosaga, neškejo veuke jugoslovanske države ... za nji je madžarska rejč gezik višise kulture ... v vsakšoj njinoj vesnici bi mogla biti edna madžarska šaula ino za tresiti lejt bi se več edna slovenska rejč nej čüla v Zalskoj županiji.«

Takša politika je pripelala do toga, ka je bilau na Vogrskom v statistiki vsikdar menje nej madžarski lidi. Leta 1869 je bilau v madžarskom tali Mo-

imena miljaunov lüdi. Zatok je cesar ino krau *Franc Jožef I.* na prošnjo madžarski političarov leta 1898 potrdio *Zakon o poimenovanji občin ino drugi krajov*. Té je dojzavödo nücanje stari geograf-

Dr. Franc Ivanocy (Kodila) se je narauo malim pavrom v vesnici Ivanovci ino grato eden najvejši narodni bütitelov

ski imen v šaulski knjigaj, na napaj (zemljevidaj) pa pečatlinaj. Poglednimo en par »navi imen« z nam najbližanjoga Goričkoga (slovensko ime - staro ime - nauvo ime):

- *Kancsócz - Szentbenedek; Cankova - Tóthidegkút - Vashidegkút.*

Za pravico do nücanja maternoga gezik po šaulaj se je dosta trüdo tišinski dekan *dr. Franc Ivanocy*. Tačas, ka je nej emo kaplana, je sám včiu vöronavuk v svojoj fari. Te je že gorprišo, ka more tau včenjé biti v maternoj rejči. Zatok je vödau »*Málo biblioz - kejpami*« ino proso sombotelskoga püšpeka *Kornéla Hidasyna*, aj knige naprejspiše za vse slovenske šaule v püšpekiji. Tau se je rejsan zgodilo, ništerni pa so se zavolo toga prauti Ivanocyni obrnauili: un prej šké, aj se »slovenski mlajši vöronavuk slovenski včijo in se spovedavajo slovenski«. S talanjem mohorski knjig pa je prej zatajju domovino.

Püšpek se je zavolo toga odlaučo, ka more Ivanocy tihinske knige vöminiti s takšimi, štere do vödale domanje družbe v domanjoj prekmurskoj rejči, depa pri vöronavuki more mujs nücati vogrsko rejč tö, njegvi šaularge pa se morejo navčiti madžarske posvejtne pa svete pesmi ino takše spejvati pri mešaj pa na svetkaj.

Leta 1902 je nauvi püšpek *dr. Vilmos István* piso svojim slovenskim dühovnikom, ka njina lübezen do prekmurske rejči ne more biti naupek, če je nej na pauti včenjej vogrskoga gezik. Zatok je dau idejo, ka aj napravijo društvo, štero bi vöдавalo dobre katoličanj-

ske knige v domanjoj rejči, štere bi lüstvo leko štelo mesto tihinski mohorski knjig. Ministrski predsednik *Kálmán Széll* je piso šaulskomi ministri *Gyuli Wlassicsi*, ka »med prekmurskim lüstvom nega panslavističnoga čütenja, vidimo pa znamenja, ka se na tihinskom pripravljajo, ka aj bi tau čütenje prebütüli s knjigami iz južnoslovanski dežel sausednje Avstrije ... istina, ka knige Mohorove družbe nemajo političnoga pa narodnostnoga znamenja, liki samo cerkveno ... moremo pa je donk vničiti, vej pa leko gratajo stüdenec slavskoga düha.« Tak so se katoličanjski velikaši na Vogrskom odlaučili za vöдавanje cerkveni šaulski knjig pa molitvenikov v domanjoj slovenskoj rejči - depa samo v sigurnom madžarskom dühi. Minister Wlassics pa je donk nej dau svojo ime k »prekmurskoj akciji«, eške več, nej go je sto dopüstiti. Tau pa je bilau vse zobston, sombotelski püšpek *Vilmos István* se je že zgučo s *Francom Ivanocynom*, ka oprvin vöđajo kalendar, sledik pa napravijo knižno družbo. Tak je geseni 1903 (med drugimi s pisanji *dr. Ivanocyna, Ivana Baše, Jožefa Klekla st. ino ml. pa Jožefa Sakoviča*) oprvin vöprišo »*Nájszvetejsega Szrca Jezusovoga Veliki Kalendár za Lüdsztvo*«. Knižna družba pa se je donk nej posrečila, Mohorova družba je obdržala vekši tau svoji prekmurski članov. Franc Ivanocy se je do smrti dosta koriu s civilnimi velikaši pa tistimi cerkvenimi gospaudami, šteri so bili prauti Slovencom. Vö je držo pri tem, ka má vsakšo lüstvo naravno pravico do nücanja materne rejči - Slovenci med Mürov ino Rabov ranč tak. Po Števani ino Mikloši Küzmiči je biu Ivanocy med najvejšimi delavci za prekmursko slovensko kulturo, za nadruk-nivane knige. Po njegvoj peldi so se začnili domanji katoličanjski dühovniki bole povezüvati z rojaki na drugoj strani Müre.

-dm-

Na konci 19. stoletja so na Vogrskom vesnicam dali nauva madžarska imena - gnes so že tak v Prekmurji kak Porabji dvojezične table

narhije samo 44,4 procenta Madžarov, leta 1910 pa že 54,5 procenta. Navzaučnost drugi narodov pa so lepau kazala imena vesnic, potokov, plamin, dolin ino držinska

Budinici - Búdinicz - Búdfalva; Čepinci - Csöpinicz - Kerkaľö; Gornji Petrovci - Felsöpetrócz - Péterhegy; Mačkovci - Macskócz - Mátyásdomb; Kančovci

ské knige v domanjoj rejči, štere bi lüstvo leko štelo mesto tihinski mohorski knjig. Ministrski predsednik *Kálmán Széll* je piso šaulskomi ministri *Gyuli Wlassicsi*, ka

SPORAZUM REŠUJE MARSIKAJ, NE PA VSEGA

Sporazumi rešujejo marsikaj, ne pa vsega, je v politični pa tudi v siceršnji praksi nekaj običajnega. Delno je to spoznanje tudi povod za nekoliko obsežnejšo predstavitev razprave, ki jo je ob 25. obletnici podpisa *Slovensko - madžarskega sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine v Republiki Madžarski in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji* pripravila dr. Katalin Hirnök Munda.

Avtorica je v prispevku na mednarodnem znanstvenem srečanju predstavila pogled pripadnikov slovenske narodne manjšine na Madžarskem na dvostranski sporazum s pomočjo intervjujev, ki jih je imela septembra s predsednikom Zveze Slovencev (Jože Hirnök) in Državne slovenske samouprave (Martin Roš), pa tudi z zagovornico Slovencev v madžarskem Parlamentu (Erika Köleš Kiss).

Zelo pomembna se avtorici zdi politična participacija slovenske manjšine - institucija zagovornika, ki je bila tudi dalj časa redno na dnevnem redu zasedanj slovensko-madžarske mešane komisije in se je realizirala z izvolitvijo zagovornice slovenske manjšine na parlamentarnih volitvah na Madžarskem leta 2014. Na šestnajsti seji mešane komisije so poudarili, da je delovanje zagovornice slovenske narodnostne skupnosti velikega pomena za Slovence na Madžarskem. »Pozdravili so njen nagovor v slovenskem jeziku v madžarskem parlamentu, ki je bil pred dnevnim redom, ob dnevu državnosti in 25. obletnici osamosvojitve Slovenije.« O govoru slovenske zagovornice so poročali slovenski in madžarski mediji, tudi časopis Porabje, ki izhaja od leta 1991 in je edini tiskani medij Slovencev na Madžarskem, zato ima ob informiranju še

eno ključnih vlog pri ohranjanju narodne identitete in maternega jezika Porabskih Slovencev.

Te zadeve je mogoče ocenjevati tudi skozi dejstva, da pri Slovencih na Madžarskem v preteklosti ni bilo ne tradicije ne možnosti političnega in drugega udejstvovanja v narodnostnem smislu, v okviru Demokratične zveze južnih Slovanov so bili v manjšini in so se morali nove situaci-

Etnologinja Marija Kozar Mukič, ki je dejavna pri organizaciji prireditev v Sombotelu, in dr. Katalin Munda Hirnök, avtorica razprave Pomen dvostranskega sporazuma - pogled pripadnikov slovenske narodne manjšine na Madžarskem, ki ga je imela na Mednarodnem znanstvenem srečanju v Ljubljani ob 25. obletnici podpisa sporazuma

je in možnosti za delovanje privaditi. Ravno tako so se morali privaditi delu v mešani komisiji, kot so zaupali sogovorniki, ne glede na dolžino njihovega mandata. Najdaljši mandat ima predsednik Zveze Slovencev, ki je član mešane komisije od 1. seje leta 1995, bil je tudi pri podpisu sporazuma. Predsednik Državne slovenske samouprave se je pridružil leto pozneje, od 15. seje (2014) pa še zagovornica slovenske manjšine Erika Köleš Kiss.

Katalin Hirnök Munda je iskala odgovore na tri osnovna vprašanja, in sicer: 1. Kako se kažejo učinki dvostranskega sporazuma v Porabju, kateri so bistveni dosežki in še nerešene tematike; 2. kako je z učinkovitostjo dela mešane komisije in 3. pomen sporazuma za razvoj slovenske narodne skupnosti.

Ocena o učinkih sporazuma se kaže v dolgoročnem, sistematičnem financiranju manjšinskih institucij v Porabju, kot so dvojezični šoli in vrtca na Gornjem Seniku in v Števanovcih, Etnološka zbirka na G. Seniku, časopis Porabje in Radio Monošter. Sklenjene so pogodbe o dolgoročni zaposlitvi pedagoških asistentov za slovenski jezik na šolah in vrtcih v Porabju. O tem so na komisiji razpravljali večkrat,

zdaj so naloge uresničene v okviru dvostranskega Programa sodelovanja na področju izobraževanja, kulture in znanosti.

Avtorica, na osnovi pogovorov s predstavniki narodnostnih organizacij, opozarja tudi na dolgotrajne odprte probleme in postavlja na prvo mesto doslej neuspela prizadevanja za izboljšanje gospodarskega razvoja v Porabju. Sogovorniki so se strinjali, »da bi razvoj gospodarstva pozitivno vplival na izboljšanje socialnega položaja prebivalcev in zmanjšal izseljevanje, zlasti mladih, ki se zdaj v velikem številu zaposlujejo v sosednji Avstriji (dnevna migracija) ali v drugih delih Madžarske. Navzočnost slovenskih podjetij pa bi lahko motivirala starše in tudi učence, da se splača učiti slovenski jezik,

in ozaveščati Slovence v Porabju, da ima jezik ekonomsko vrednost.« Državi bi morali ponuditi ugodnosti slovenskim podjetjem, ki bi se odločila za Porabje. Nobeno slovensko podjetje ne bo prišlo v Porabje samo zato, »ker tukaj živijo ubogi Slovenci«, je menil eden izmed sogovornikov, izpostavi avtorica študije.

K temu je obvezno dodati, česar ne piše raziskovalka INV, in sicer, da v najnovjšem obdobju madžarska vlada izdatno z dovolj visokimi vsotami denarja podpira gospodarski razvoj Madžarov v Prekmurju (pa tudi šport ter od prej izobraževanje in kultura). Kar seveda ni narobe, kar samo od sebe pa se zastavi vprašanje, ali ne bi lahko tudi Slovenija nadaljevala s finančno pomočjo na enak način kot, denimo pri vzorčni kmetiji in predelovalnici sadja na Gornjem Seniku. Vsekakor je in bi moral biti neke vrste mala biblija za ljudi, ki delujejo na narodnostnem področju, kot je v pogovoru poudarila zagovornica slovenske manjšine. Pokriva precej široko področje in vsebuje vse bistvene elemente, ko gre za sodelovanje dveh držav.«

Razpravljali so tudi o stalni nalogi, kakovosti dvojezičnega šolstva in učenja slovenskega jezika na monoštrski gimnaziji, zaposlovanju dodatnih asistentov na šolah, o javni rabi slovenskega jezika in vidni dvojezičnosti ter skrbi za izobražene kadre v narodnostnih organizacijah in drugih okoljih.

Drugo, še kako pomembno področje proučevanja se je dotikalo učinkovitosti delovanja mešane komisije. Ugotovitev je, da je bilo zlasti zaradi madžarske strani prvo desetletje in pol uresničevanje priporočil prepočasno, zato je tudi Porabje po četrtem zasedanju poudarilo, da »ni dovolj le proučiti možnosti.« Po sedmem zasedanju komisije pa je ista avtorica (Marijana Sukič) zapisala: »Kdor čaka, dočaka,« in izpostavila: »Manjšinci vemo, da od predlogov do izvedbe po navadi poteče precej časa.

Vemo pa tudi to, da - čeprav ne na eni, ne na drugi strani meje nimamo veliko časa - kdor čaka, dočaka.« Sledilo je kar nekaj vzpodbudnih sej, pa tudi zapletov, ko je bilo prekinjeno zasedanje leta 2005 v Budimpešti zaradi zahteve po recipročni zaščiti slovenske in madžarske manjšine. V zadnjih letih se je ozračje na zasedanjih vidno izboljšalo, »kar pozitivno vpliva na delo komisije. K učinkovitosti v veliki meri prispeva jo predhodne priprave in uskladitev z vsemi deležniki.« Ugodno je tudi ocenjeno, da seje niso samo v glavnih mestih, marveč v okoljih, kjer manjšini živita, v Porabju in v Prekmurju.

Avtorica je zapisala, da je sporazum zelo pomemben pravni dokument, večina vprašanj, povezanih z manjšinskim življenjem, je prišla v zapisnike in so deloma ali v celoti uresničena. »Sporazum je in bi moral biti neke vrste mala biblija za ljudi, ki delujejo na narodnostnem področju, kot je v pogovoru poudarila zagovornica slovenske manjšine. Pokriva precej široko področje in vsebuje vse bistvene elemente, ko gre za sodelovanje dveh držav.«

Koliko je 25. obletnica podpisa sporazuma priložnost za njegovo aktualizacijo in ali so se tega dotaknili na seji mešane komisije na Brdu pri Kranju, o tem v naslednjih številkah Porabja. Na deseti in enajsti seji so se sicer že pogovarjali o aktualizaciji in zapisali, da bi kazalo sporazum pregledati in prilagoditi novim razmeram, »kajti marsikaj je čas prehitel in ni več aktualno, medtem ko je članstvo v Evropski uniji prineslo nove naloge in drugačno ravnanje.«

Besefilo in fotografija:
Ernest Ružič

PETEK, 24.11.2017, I. SPORED TVS

6.05 KULTURA, 6.10 ODMEVI HD, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.05 DOBER DAN, 11.15 VEM!, KVIZ, 11.55 UGRIZNIMO ZNANOST, ODDAJA O ZNANOSTI, 12.25 ČUDOVITA JAPONSKA: PREFEKTORA IVATE, 13.00 PRVI DNEVNIK, ŠPORT, VREME, 13.30 TARČA, GLOBUS, TOČKA PRELOMA, 15.20 MOSTOVI - HIDAK, ODDAJA TV LENDAVA, 16.05 DUHOVNI UTRIP, 16.25 PROFIL, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.30 ALPE-DONAVA-JADRAN, 17.55 NOVICE, 18.00 INFODROM, TEDNIK ZA OTROKE IN MLADE, 18.15 PUJSA PEPA, RIS., 18.20 TAKSI, KVIZ Z JOŽETOM, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 20.00 SLOVENSKI POZDRAV, NARODNOZABAVNA ODDAJA, 21.25 MED VALOVI, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.10 KINOTEKA: FILM NOIR IN BOGART-BACALL, GOST DR. PETER STANKOVIČ, 23.25 IMETI ALI NE, AM. FILM, 1.10 PROFIL, 1.35 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 2.55 INFO-KANAL

PETEK, 24.11.2017, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP!, 8.25 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 9.05 NA VRTU, 9.45 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 10.30 HIŠICA V PRERIJU (VI.), AM. NAD., 11.20 HALO TV, 12.25 NORDIJSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 14.10 DOBRO JUTRO, 16.35 MIGAJ RAJE Z NAMI, 17.00 HIŠICA V PRERIJU (VI.), AM. NAD., 18.00 HALO TV, 18.55 OTROŠKI PROGRAM: OP!, 18.55 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 19.40 MULČKI: DAJMO, SNOOPY!, RIS., 20.05 KONEC TEDNA, ANG. FILM, 21.45 KDO BI VEDEL, ZABAVNI KVIZ, 23.10 POLNOČNI KLUB, 0.30 POPŠOP, 1.10 GLASBENI SPOTI, 2.20 NORDIJSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 4.00 ZABAVNI KANAL, 5.25 GLASBENI SPOTI

SOBOTA, 25.11.2017, I. SPORED TVS

5.55 KULTURA, 6.05 ODMEVI, 6.55 OTROŠKI PROGRAM: OP!, 9.15 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 10.00 INFODROM, 10.15 OSVEŽILNA FRONTA, ODDAJA ZA MLADOSTNIKE, 10.45 SVETLE LUČI IN VELIKI UMI, DOK. SER., 11.40 TEDNIK, 12.40 KAJ GOVORIŠ? = SO VAKERES?, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.25 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 13.50 NA VRTU, 14.15 AMBIENTI, 14.50 RUSIJA - TRENUTKI PRED REVOLUCIJO, DOK. ODD., 16.00 OD BLIZU, POGOVORNA ODDAJA, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.20 70 LET EKONOMSKE FAKULTETE, DOK. ODD., 17.45 TAKSI, KVIZ Z JOŽETOM, 18.00 SLADKO ŽIVLJENJE Z RACHEL ALLEN, 18.30 OZARE, 18.40 KALIMERO, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, ŠPORT, VREME, 20.00 KDO BI VEDEL, ZABAVNI KVIZ, 21.15 BUČKE, IZMIŠLJENE NOVICE, 21.45 SKRIVNOST JEZERA, KOPRODUKCIJSKA NADALJEVANKA, 22.50 POROČILA, ŠPORT, VREME, 23.30 BURGUNDSKI VOJVODA, ANG.-MADŽ. FILM, 1.20 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.45 DNEVNIK, UTRIP, ŠPORT, VREME, INFO-KANAL

SOBOTA, 25.11.2017, II. SPORED TVS

6.30 10 DOMAČIH, 7.00 NAJBOLJŠE JUTRO, 9.15 DOBER DAN, 10.20 HIŠICA V PRERIJU (VI.), AM. NAD., 11.25 MED VALOVI, 12.10 SLADKANJE Z RACHEL ALLEN, 12.40 ČUDOVITA JAPONSKA, JAPONSKA NANIZANKA, 13.40 ČAROKUHINJA PRI ATU: FRANCOSKA KUHNJA, 14.10 NOCOJ V PALLADIUMU, 15.15 ALPSKI MAGAZIN, 15.55 ALPSKO SMUČANJE - SV. POKAL, 16.15 NORDIJSKO SMUČANJE - SV. POKAL, 18.15 MAGAZIN FIFA, 18.55 ALPSKO SMUČANJE - SV. POKAL, 21.20 ZVEZDANA, 22.10 GAETANO DONIZETTI: LJUBEZENSKI NAPOJ, POSNETEK OPERE Z LETALIŠČA MALPENSA, 23.40 ARITMIČNI KONCERT, 0.50 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 1.30 GLASBENI SPOTI, 2.40 NORDIJSKO SMUČANJE, SMUČARSKI SKOKI, 4.30 ALPSKO SMUČANJE, 5.40 GLASBENI SPOTI

NEDELJA, 26.11.2017, I. SPORED TVS

7.00 ŽIV ŽAV, 9.55 OTROŠKI PROGRAM: OP!, 10.45 PRISLUHNI MO TIŠINI, IZOBRAŽEVALNA ODDAJA HD, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA: KDO JE UBOG?, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVALNA ODDAJA, 13.00 PRVI DNEVNIK, ŠPORT, VREME, 13.25 SLOVENSKI POZDRAV, NARODNOZABAVNA ODDAJA, 14.50 ZABAVA 2, FR. FILM, 16.45 KINO FOKUS, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.20 VIKEND PAKET, 18.40 ZMAJČI ZMAJ, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, ŠPORT, VREME, 20.00 MODNA HIŠA VELVET, ŠP. NAD., 21.25 ZGORAJ BREZ: PROF. DR. ZVEZDAN PIRTOŠEK, 22.15 POROČILA, 22.45 TROJANKE, DR. SVETLANA SLAPŠAK, DOK. FILM, 23.45 ZA LAHKO NOČ: VITO MARENCE Z GOSTI, 0.40 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.10 DNEVNIK, 1.35 ZRCALO TEDNA, ŠPORT, VREME, 2.00 INFO-KANAL

NEDELJA, 26.11.2017, II. SPORED TVS

6.45 DUHOVNI UTRIP, 7.00 GLASBENA MATINEJA: 16. REVILJA PEVSKIH ZBOROV DRUŠTEV INVALIDOV SLOVENIJE, 7.50 KODA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVALNA ODDAJA, 8.25 70 LET EKONOMSKE FAKULTETE, DOK. ODD., 9.05 ČUDOVITA JAPONSKA, JAPONSKA NANIZANKA, 11.10 ŽOGARIJA, 11.40 ČEZ PLANKE: CARIGRAD, 12.40 ZVEZDANA, 13.25 AMBIENTI, 14.10 BIATLON - SVETOVNI POKAL, 14.55 NORDIJSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 17.05 BIATLON - SVETOVNI POKAL, 18.30 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 21.00 ŽREBANJE LOTA, 21.10 NESMRTNI, ODDAJA O ŠPORTNIH VELIKANIH, 21.40 GOLJUFIJA (I.), DANSKA NADALJEVANKA, 22.40 GAETANO DONIZETTI: LJUBEZENSKI NAPOJ, POSNETEK OPERE Z LETALIŠČA MALPENSA, 23.55 BUČKE, IZMIŠLJENE NOVICE, 0.15 VIKEND PAKET, 1.40 GLASBENI SPOTI, 2.50 NORDIJSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 4.40 ZABAVNI KANAL, 5.55 GLASBENI SPOTI

PONEDELJEK, 27.11.2017, I. SPORED TVS

5.55 UTRIP, 6.10 ZRCALO TEDNA, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.20 SLADKO ŽIVLJENJE Z RACHEL ALLEN, 10.45 10 DOMAČIH, 11.20 NAJ MUZIKA IGRA; ELDA VILER, 12.05 KAJ GOVORIŠ? = SO VAKERES?, 12.25 ČUDOVITA JAPONSKA, JAP. NANIZANKA, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.35 SVETO IN SVET, 14.30 OSMI DAN, 15.00 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.30 FIRBCOLOGI, 15.55 Z GLASBO IN S PLESOM, PREVETRIMO MESTO Z GLASBO - 50 LET GLASBENE MLADINE LJUBLJANSKE, 16.25 PROFIL: TONE PARTLIJČ, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.30 OSVEŽILNA FRONTA, ODDAJA ZA MLADOSTNIKE, 17.55 NOVICE, 18.00 YOUNG VILLAGE FOLK: JAKOB FRANC, 18.10 LILI IN ČARNI ZALIV, RIS., 18.20 VEM!, KVIZ, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 20.00 TEDNIK, 21.00 STUDIO CITY, VREME, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.55 UMETNOST IGRE, 23.35 GLASBENI VEČER, 0.35 PROFIL: TONE PARTLIJČ, 1.10 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.35 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 2.30 INFO-KANAL

PONEDELJEK, 27.11.2017, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP!, 8.30 ŽOGARIJA, 9.10 ZGODBE IZ GOZDA, DOK. FILM, 10.15 HALO, 11.20 DOBRO JUTRO, 14.00 LJUDJE IN ZEMLJA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVALNA ODDAJA TV MARIBOR, 15.00 POLNOČNI KLUB, 16.30 NESMRTNI, ODDAJA O ŠPORTNIH VELIKANIH, 16.55 HIŠICA V PRERIJU, AM. NAD., 18.00 HALO TV, 18.55 STUDIO KRIŠKRAŠ: GASILCI, 19.20 NAGELJ, JAPONSKA NADALJEVANKA, 20.00 ČEZ PLANKE: KRIZARJENJE PO BLIŽNJEM VZHODU, 21.00 SHERLOCK, BRITANSKA MINISERIJA, 22.40 ČASNIK, HRVAŠKA NADALJEVANKA, 23.40 DOBRI DRŽAVLJAN, DOK. FILM, 1.30 GLASBENI SPOTI, 2.30 ZABAVNI KANAL, 5.55 GLASBENI SPOTI

TOREK, 28.11.2017, I. SPORED TVS

5.45 KULTURA, 5.55 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.05 DOBER DAN, 11.15 VEM!, KVIZ, 11.45 OBZORJA DUHA: KDO JE UBOG?, 12.25 ČUDOVITA JAPONSKA, JAPONSKA NANIZANKA, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 STUDIO CITY, 14.40 KINO FOKUS, 15.00 POTEPANJA - BARANGOLÁSOK, ODDAJA TV LENDAVA, 15.35 OTROŠKI PROGRAM: OP!, 15.35 STUDIO KRIŠKRAŠ: GASILCI, 15.55 RIBIČ PEPE, 16.30 PO SLOVENIJI, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.25 KODA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVALNA ODDAJA, 18.05 PIKNIK S TORTO, RIS., 18.10 NIKO, RIS., 18.20 VEM!, KVIZ, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 20.00 ZAUPAJ MI, BRIT. NAD., 21.00 TROJE SVETIH, DOK. FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.10 PRIČEVALCI: DANILO KREŠEVIČ, DOK. ODD., 0.40 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.05 PO SLOVENIJI, 1.30 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, 2.10 ŠPORT, VREME, 2.25 INFO-KANAL

TOREK, 28.11.2017, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP!, 8.20 ŽOGARIJA, 9.00 SLADKANJE

Z RACHEL ALLEN, 9.40 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA, DOK. SER., 10.05 HIŠICA V PRERIJU, AM. NAD., 11.00 HALO TV, 11.50 DOBRO JUTRO, 14.25 DOBER DAN, 15.25 SLOVESNOST OB PODELITVI ZOISOVIH NAGRAD IN PRIZNANJ, 16.45 ČAROKUHINJA PRI ATU, 17.00 HIŠICA V PRERIJU, AM., NAD., 18.00 HALO, 18.55 IZ POPOTNE TORBE: ŽIVALSKO DRUŽINE, 19.20 NAGELJ, JAPONSKA NADALJEVANKA, 20.00 HORMONSKI VIHAR - ZNANSTVENI POGLED NA PUBERTETO, DOK. ODD., 21.00 PRAVA IDEJA, 21.35 ATALANTA ALI TRABAKULA, KI PLOVE MIMO, FR. FILM, 23.15 NOCOJ V PALLADIUMU, 0.10 GLASBENI SPOTI, 1.15 ZABAVNI KANAL, 5.55 GLASBENI SPOTI

SREDA, 29.11.2017, I. SPORED TVS

5.45 KULTURA, 5.55 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 11.15 VEM!, KVIZ, 11.50 UMETNOST IGRE, 12.25 ČUDOVITA JAPONSKA, JAPONSKA NANIZANKA, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 ZGORAJ BREZ: PROF. DR. ZVEZDAN PIRTOŠEK, 14.35 DUHOVNI UTRIP: OSREDNJA KOROŠKA PROSLAVA OB 500-LETNICI REFORMACIJE, 15.00 MOSTOVI - HIDAK, 15.35 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 16.30 PO SLOVENIJI, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.25 TURBULENCA, 18.05 DINOTAČKE, RIS., 18.20 VEM!, KVIZ, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 20.05 KLIC DOBROTE, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.55 PANOPTIKUM, 23.55 TURBULENCA, 0.45 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.10 PO SLOVENIJI, 1.35 DNEVNIK, 2.00 SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 2.25 INFO-KANAL

SREDA, 29.11.2017, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP!, 8.05 ZGODBE IZ ŠKOLJKE: STUDIO KRIŠKRAŠ: HIŠICA NA DREVESU, 8.30 IZZIV, KRATKI IGRANI FILM, 8.50 ŽOGARIJA, 9.30 10 DOMAČIH, 10.15 HIŠICA V PRERIJU, AM. NAD., 11.00 HALO TV, 12.10 DOBRO JUTRO, 14.25 DOBER DAN, 15.25 VIKEND PAKET, 17.10 BIATLON - SVETOVNI POKAL, 19.05 FIRBCOLOGI, 19.30 NAGELJ, JAPONSKA NADALJEVANKA, 19.50 ŽREBANJE LOTA, 20.00 NOGOMET - POKAL SLOVENIJE: MARIBOR : OLIMPIJA, ČETRTRFINALE, 22.10 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 22.45 SPOMENIK MAJKLU DŽEKSONU, KOPRODUKCIJSKI FILM, 0.30 RITMIČNI KONCERT - IZŠTEKANIH 10: SOUNDS OF SLOVENIA, 1.35 GLASBENI SPOTI, 2.45 NOGOMET - POKAL SLOVENIJE: MARIBOR : OLIMPIJA, ČETRTRFINALE, 4.40 ZABAVNI KANAL, 5.55 GLASBENI SPOTI

ČETRTEK, 30.11.2017, I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, 6.10 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, 8.00 POROČILA, 11.15 VEM!, KVIZ, 11.45 TURBULENCA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVALNA ODDAJA, 12.25 ČUDOVITA JAPONSKA, JAPONSKA NANIZANKA, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 TROJE SVETIH, DOK. FILM, 14.25 SLOVENC V ITALIJI, 15.00 BREZ MEJA - HATÁRTALAN, 15.50 PRAVA IDEJA, 16.30 PO SLOVENIJI, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.30 UGRIZNIMO ZNANOST, 18.00 EKO UTRINKI, 18.05 ZU, RIS., 18.20 VEM!, KVIZ, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 20.00 TARČA, GLOBUS, TOČKA PRELOMA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 OSMI DAN, 23.30 MAKSIMILIJAN IN MARIJA - IGRA MOČI IN LJUBEZNI, AVSTR.-NEMŠ. NAD., 0.30 UGRIZNIMO ZNANOST, 0.55 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.20 PO SLOVENIJI, 1.45 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 2.40 INFO-KANAL

ČETRTEK, 30.11.2017, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP!, 8.15 ŽOGARIJA, 9.00 MED VALOVI, 9.40 KINO FOKUS, 10.05 ALPE-DONAVA-JADRAN, 10.45 70 LET EKONOMSKE FAKULTETE, DOK. ODD., 11.30 DOBRO JUTRO, 14.25 KODA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVALNA ODDAJA, 15.10 KLIC DOBROTE, 17.10 BIATLON - SVETOVNI POKAL, 19.00 CIAK JUNIOR: NE POVEJ MAMI!, KRATKI IGRANI FILM, 19.20 NAGELJ, JAPONSKA NADALJEVANKA, 20.00 JAPONSKA Z JOANNO LUMLEY, DOK. SER., 20.50 AMBIENTI, 21.30 NOVEMBRSKI MOŽ, AMERIŠKO-ANGLEŠKI FILM, 23.20 SLOVENSKA JAZZ SCENA: IGOR LUMPURT Z GOSTI, Z DNEVOV POEZIJE IN VINA MEDANA, 0.35 GLASBENI SPOTI, 1.45 BIATLON - SVETOVNI POKAL, 3.35 ZABAVNI KANAL, 5.55 GLASBENI SPOTI

SPROSTITUTE SE IN ODDAHNITE SI Z DRUŽINO V TERMAH LENTI!

Obiščite nas in prekusite NOV, MODEREN DOŽIVLJAJSKI BAZENSKI KOMPLEKS, kjer veliki tobogan, družinski in otroški tobogani, jacuzzi, vodni slapovi, vodni masažni ležalniki gostom nudijo obilico možnosti za sprostitve, rekreacijo in zabavo.

V kolikor v mesecu novembru kupite vstopnico za kopališče in tudi vstopnico za doživljajski kompleks, BOSTE SODELOVALI V NAGRADNEM ŽREBANJU, kjer lahko

osvojite wellness vikend paket v Thermalnem Hotelu Balance**** in družinske vstopnice za Terme Lenti (2+2).

Terme Lenti - Polne življenja! Polne doživetij!

LAZÍTSON, PIHENJEN CSALÁDJÁVAL A LENTI TERMÁLFÜRDŐBEN!

Látogasson el hozzánk és próbálja ki az ÚJ, MODERN FEDETT ÉLMÉNYFÜRDŐT, ahol óriáscsúszda, családi- és gyermekcsúszdák, jacuzzi, nyakzuhanyok, masszázsigények kínálnak felüdülést és szórakozást a vendégeknek.

Ha novemberben a fürdőbelépő mellé élményfürdő jegyet is vásárol NYEREMÉNYJÁTÉKBAN VEHET RÉSZT, melyen egy wellness hétvégét sorsolunk

ki a négycsillagos Thermal Hotel BALANCE-ba és családi belépőket (2+2 fő) a Lenti fürdőbe.

Lenti Termálfürdő - Tele étellel! Tele élménnyel!

www.lentifurdo.hu -- furdo@lenti.hu -- Tel:(00 36) 92/351-320

Razvojna agencija Slovenska krajina

Vas vabi na **Adventno delavnico**, da si naredite svoj namizni okras za svetke.

Delavnica bo v petek,

1. decembra 2017 od 17:00 ure

na Slovenski vzorčni kmetiji na Gornjem Seniku

Prisrčno vabljeni!

16
2017

MEDNARODNA LIKOVNA KOLONIJA
NEMZETKÖZI MŰVESZTELEP
INTERNATIONAL FINE ARTS COLONY

■ Monošter-Szentgotthárd

■ Vabilo

■ Meghívó

Zveza Slovencev na Madžarskem,

Občina Monošter in

Galerija-Muzej Lendava

vijudno vabijo Vas in Vaše prijatelje na

odprtje razstave umetniških del nastalih na

16. mednarodni likovni koloniji v Monoštru.

Otvoritev razstave bo v petek,

24. novembra 2017, ob 18.30 v

Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštru.

Razstavo bo odprl **mag. Marko Repnik**,

direktor Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti.

Strokovno predstavitev likovnih del bo podala umetnostna zgodovinarica **dr. Katarina Mohar**.

A Magyarországi Szlovének Szövetsége,

Szentgotthárd Város Onkormányzata és a

Lendvai Galéria és Múzeum

tisztelettel meghívják Önt és kedves ismerőseit a

16. Nemzetközi Művésztelep, Szentgotthárd

alkotásaiából rendezett kiállítás megnyitójára,

amelyre **2017. november 24-én**, pénteken,

18.30-kor kerül sor Szentgotthárdon

a Szlovén Kulturális és Információs Központban.

A kiállítást **mag. Marko Repnik**, a Szlovén Kulturális

Közalapítvány igazgatója nyitja meg.

Szakmai méltatást **dr. Katarina Mohar**

művészettörténész tart.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:

Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica

Marijana Sukič

Naslov založnika in uredništva:

H-9970 Monošter,

Gárdonyi G. ul. 1.;

tel.: 94/380-767;

e-mail: porabje@gmail.com

ISSN 1218-7062

Tisk:

TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.

Lendavska 1; 9000 Murska Sobot; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,

Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza

Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za

Slovence v zamejstvu in po svetu.

Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za

Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR

ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75

11747068 20019127 00000000,

SWIFT koda: OTPVHUBB

ZVEZA SLOVENCEV NA MADŽARSKEM
MAGYARORSZÁGI SZLOVÉNEK SZÖVETSÉGE